

LISTEK.

Iznanci.

(Povest iz prvih časov krščanstva).

(Dalje.)

Dasiravno je Faustin iskreno želel, da bi kaj poizvedel o Florentini od njenega očeta, si vendar prve tedne ni upal vprašati, da bi ga pekoča rana še bolj ne skelela. Senator sam se je v začetku skrbno varoval, da bi kaj omenil o svoji hčeri; tem bolj pa je mislil na njo. Ubogo dete! Kaj se je pač z njim zgodilo? Je-li pač moglo prenesti težek udarec nesreče, ki ga je pahnila iz šuma najsijajnejših zabav v brezno največje bede? — Srčno sočutje, s katerim je skrbel Faustin zanj noč in dan, ga je spravilo v hudo zadrego; se-le sedaj je spoznal blago srce mladeničev, katerega podoba izbrisati iz srca svoje hčerke si je toliko prizadeval. Ko bi mu mogel za plačilo njegove ljubezni vsaj povedati, da je njegova hčerka kljub vsem zanjkam, ki jih ji je nastavljal lasten oče, ostala ženinu zvesta! A žalibog je vedel iz pisem Kvintinovi, da temu ni bilo tako.

Pa enkrat je vendar moral Faustin izliti svoje srce in mu vse povedati! Dan, ko je to storil, je bil za mladeniča najmučnejši v celem dolgem trpljenja polnem času njegovega prognanstva.

Faustin ni slutil, kaj se je med tem zgodilo z njegovo nevesto, v kako globoko brezno temnega brezverstva je zopet padla.

Po oni Veliki noči je vladal med kaznjenci nov duh, ker se tudi isti, ki so ostali pagani, niso mogli odtegovati vplivu svojih krščanskih tovarišev. Posebno pa je bila mala krščanska občina, zbrana okrog častitega spoznavalca Poncijana, eno srce in ena duša; medsebojno so se skušali prekositi v izkazovanju dobrih del, da si tako olajšajo hudo usodo. Podpore, ki so jih posamezniki sem in tje dobivali od svojih rodbin in prijateljev v Rimu, so vsi delili; tudi papež Fabian je pošiljal iz cerkvene blagajne redne doneske. Ko je cesar izdal stroga povelja, v katerih je jetnikom ostro prepovedal vsako občevarjevanje z znanjem svetom, so pa prej omenjene podpore izostale; zato so pa delali močnejši s podvojenimi močmi, da bi slabejšim olajšali breme težkih naporov.

Na podlagi onega cesarjevega ukaza se je čutil prokurator primoran, Hipolita obvestiti, naj rudnik zapusti ali pa za vedno deli usodo prognancev. Blagi mladenič je brez pomisleka volil zadnje, dasiravno sta mu sivolasi škof in Faustin močno prigovarjala, naj ju pripusti njuni usodi. Kako ga je veselilo, ko mu je prokurator na njegov moški odgovor naznanil, da bo prestaval Poncijana in njegovega tovariša v drugi razred ujetnikov; s tem sta pridobila poleg drugih ugodnosti tudi to, da od sedaj naprej nista bila več uklenjena.

Nekoč je Faustin udarce, ki so bili namenjeni senatorju, prostovoljno prevzel mesto njega; ta čin velikodušnosti je Florentina globoko ganila, in ko je kriklop odšel, je prijel mladeniča za roko in mu rekel:

„Faustin, ti ne veš, komu izkazuješ vse te dobre; jaz sem oče Florentin; pa ona ni vredna teh žrtev in še manj pa jaz. Ne, ne smem ti dalje zamolčati, kako mi je bilo vsako sredstvo dobro, da bi bil v srečo moje hčerke ljubezen do tebe izruval. Ko najhujše trpinčenje ni nič pomagalo, sem jo poslal v Puteoli in v razkošne Baje, v vrtinec vseh naslad.“

Iz celega sveta.

Mrzlo poletje. Meseca junija ni bila od 60 let sem tako mrzlega dne, kakor je bil letos na dan sv. Pavla, dne 30. junija. Srednja dnevna toplota je merila samo 12.3 stopinj Celzija. Sploh pa je letos zelo mrzlo poletje, kar nam obeta zopet — podraženje živili!

Čudna nemščina. Pred kratkim sem dobil v roke neko razglednico, na kateri je bilo to-le pisano: „Libe bruder. Hercliche grüße sennek dir das ali hite hinain in plaici saine unfergesche brüder Mihael.“ Božji ljudje, pišite vendar rajši slovenski, kakor pa da delate s tako spakedrano nemščino sramoto sebi in svojemu jeziku.

Dvoji trojčki v enem mestu. V malem mestu Vodice pri Šibeniku v Dalmaciji sta dve ženi povili trojčke: Vsaka po 2 deklici in 1 dečka. Lep zakonski blagoslov!

Pregovori o denarju. Kdor hoče denar imeti, se mora truditi na sveti. — Veliko denarja se izgubi, da se denar dobi. — Kdor ne prejema denarja, ga ne more izdajati. — Čim več ima kdo denarja, tem več si ga želi. — Denar ni vsem ljudem prijatelj. — Kakoršen je denar, tak je čar (čarovnija), je rekel cigan. — Kakoršen denar, tako blago. — Za malo denarja malo blaga. — Malo denarja, malo dela. — Tuj denar nikoga ne obogati. — S tujim denarjem je lahko gospodariti. — Kdor ima preveč denarja, naj zida. — Kdor ima preveč denarja, naj se pravda. — Nov denar, stari norci. — Z velikim denarjem se malokrat vzgoje veliki ljudje. — Cesar ne moreš plačati z denarjem, plačaj vsaj z zahvalo. — Denar ne pride iz mode.

Nesrečna stava. Dne 28. julija, proti pol dnevu, je 23 let star ključavničarski pomočnik Jan. Lipovšek v Beljaku za liter piva stavil, da preplava Dravo. Na pol oblečen je skočil v Dravo; deroča voda ga je precej daleč zanesla, vendar je Dravo pre-

„Povej mi samo nekaj“, odgovori Faustin in bojazljivo pogleda senatorja, kajti od tega odgovora je bilo zanj vse odvisno;

„Florentin se je v času mojega prognanstva seznanila z gotovimi verskimi nauki; povej mi, jim je li ostala zvesta?“

„To je bilo največ vzrok, da sem jo poslal v Baje; šumno razveseljevanje naj bi na njeno srce tako uplivalo, da bi se otreslo krščanskih čarovnij.“

„O, če je ostala tem naukom zvesta“, zakliče Faustin, „tedaj je stala kakor mladenič v ognjeni peči nepoškodovana v sredi skušnjave.“

„Domnevaš li res, da imajo nauki te sekte kakšno moč? No, cesar se šumno razveseljevanje ni moglo doseči, to so dosegle knjige, ki sem jih ji poslal. „Vere v bogove“, tako mi je pisala že poletit, „sem se za vselej otresla; pa ravno tako abotni se mi zdijo nauki Nazarenci, ki so mi nekaj časa ugajali. Kot srečen ptiček se zibljem sedaj v čistem, sladkem zraku bajnega zaliva in uživam veselo ter brezskrbno življenje, dokler me smrt ne zadene s svojo puščico in se pogreznem v morje — v veliko, brezskotno nič, ki vse objame.“

Faustin je sklonil glavo na prsa. Če se je Florentin izneverila veri in resnici, kako naj bi ohranila v skušnjavi zvestobo do svojega ženina? Sladka nada, da se ona spreobrne, je bila za njega v žalostnih urah edina tolažba; sedaj pa je iz ust očeta samega slišal, da so iz njenega srca vsi sledovi krščanskih naukov izginili.

„Radi tega, kar sem ti sedaj razodel“, začne Florentin znova, „ne smem od tebe več sprejemati velikodušnih uslug, katerih sem bil doslej deležen; ti imaš tudi popolno pravico, da me zapustiš; ti in tudi Hipolit. Zakaj se tudi za mene trudiš? Čim prej napravi beda in trpinčenje mojemu življenju konec, tem boljše; kaj imam še od življenja pričakovati?“

Faustin ni odgovoril; njegove misli so bile daleč, daleč od tod. Kakor pri slovesu zaostali na obali mokrih oči gledajo za barko, ki odpelje njihove drage v drug del sveta, tako je gledal on v duhu za Florentino, kako se vedno bolj in bolj oddaljuje njegovemu srcu. In ni mu pošiljala pozdrava, ni mu klicala „na veselo svidenje!“

Celo obdano z rožnatim vencem, lica žareča razposajenega veselja, tako se je zibala v gondoli in prepevala z lahkomiselnimi tovariši in družicami po sinjih valovih Bajskega zaliva zaljubljene pesmi. Nesrečnica ni opazila, kako so se vzdigovali iz zahoda črni oblaki, ki so naglo zatemnili celo nebo. Sedaj so utihnila gondoli popevke in vsi veslači so se na vso moč trudili, da bi še pravočasno dospeli v pristanišče; toda hipoma je tresla strela iz višine in je pokopala čoln v šumečih valovih. Za trenotek je videl Faustin svojo nevesto se prikazati iz valov: Oh, da bi imel peruti in mogel tja poleteti, da bi ji ponudil svojo rešilno roko. Med trupli, ki so jih vrgli valovi na breg, je bila tudi Florentin. Rožnati venec je izginil; blato je pokrivalo njeno krasno obleko; ribiči so prišli, oropali njeno truplo zlata in dragulj ter so pustili mrtvo nepokopano na obrežju.

Florentin prekine mladeniča v njegovih temnih sanjarijah, rekoč: „Povej mi, ali je pridobil Hipolit tudi tebe za svoj krščanski nauk? Potem si le izbij iz glave spomin na dekleta! Sicer je pa ona postala sedaj rečna beračica, če je sploh prenesla krut udarec usode in se ni že pogreznila v veliko, prostrano morje, o katerem je govorila v svojem pismu.“

plaval in se je oprijel rešilnega čolna niže pod kavarno „Drava.“ Naenkrat je izginil v valovih, ne da bi se bil zopet prikazal nad vodo. Popoldne ob treh so potegnili iz vode mrljica pijonirji, ki so imeli vaje pri Peravi. Na čelu je imel bunko in rano na nosu, iz česar sklepajo, da so ga valovi butili ob čoln in je vsled tega onesveščen utonil. Neumnim stavam rada sledi kazen namah.

Velika vročina v Ameriki. Dne 31. julija je bil najbolj vroči dan v Novem Yorku v letošnjem poletju. Toplota je znašala v senci 34 stopinj. Prebivalstvo je prenočevalo po vrtovih in na strehah hiš. Mnogo oseb je umrlo vsled solnčarice. — Pri nas pa so bile zadnje noči hladne kot jeseni.

Vremensko prerokovanje. Kdaj bo nehalo deževati? Kakor poročajo iz Peterburga, prerokuje znameniti ruski meteorolog (naravoslovec) Demčinskij, da se bo vreme še le v drugi polovici meseca avgusta izboljšalo, dasi bodo tudi pozneje večkrat nevihte. Lepo vreme bo baje še le v mesecu septembru.

Slutnja. Gospa: „Ali pojde Vaš sin res k mornarjem?“ — Soseda: „On si je vtepel v glavo, da mora biti na vsak način mornar!“ — Gospa: „No, ali Vam nisem rekla precej, ko je bil prišel na svet, da ima vodo v glavi!“

Kaznovani trgovci z vinom. Na Reki je bilo veliko trgovcev z dalmatinskim vinom kaznovanih z znatnimi globami. Nekateri so morali plačati po 2500 ali 2000 K, ker je preiskava dognala, da vina ali niso bila pristna ali pa da so bila izkvarjena. Trgovci so radi tega odloka zelo ogorčeni in trde skoro brez izjeme, da vzorci, ki so bili preiskani, niso njihovi.

Hrvaška romarica na potu v Lurd. Iz Visca v Furlaniji poročajo. Dne 22. julija ob 2. uri popoldne je romala skozi Visco v Italijo, iz Italije na Francosko in v Lurd okoli 40 let stara Hrvačica. Doma je iz Siseka (Slavonija). Potuje peš, bosa in je samo kruh in pije vodo, zraven pa nosi ovoj perila s seboj.

„Da, jaz sem kristjan“, odgovori Faustin „in samo križ mojega Boga je bil, na katerega sem se opiral v celem svojem trpljenju, in da bi bil ta križ poplajajoči se Florenciji rešilen čoln, zato hočem odslužiti noč in dan prositi svojega Boga in neprestano moliti ter trpeti, dokler Bog nje in tebe ne pripelje v ta čoln.“

Florentin ni razumel teh besed, spoznal pa je, kako srčno je doslej ljubil Faustin njegovo hčerko. Dasi je bil vesel, da je enkrat izlil svoje srce, ga je vendar mučila trpka misel, da je ubogemu mladeniču uničil zadnjo tolažbo, ki mu je bila vera v zvestobo in ljubezen v svojo nevesto.

Sledečo noč Faustin ni mogel spati. Popolnoma nasprotujoča si čustva, eno trpkajše od drugega, so divjala v njegovem srcu, in čim dalje je razmišljal o tem, kar je izvedel od senatorja, tem bolj je ugašala zvezdica nade, ki ga je od začetka še spremljala.

„Če pa mora že tako biti, moj Bog“, je zdihoval, „da je Florentin za-me izgubljen, ne pripusti vendar, da bi bila izgubljena tudi za Tebe. Ponudi ji iz oblakov svojo rešilno roko in reši jo iz valov, kamor se je pogreznila. Sprejmi vse moje trpljenje in pomanjkanje kot žrtev za njo, kot kupno ceno za njeno dušo!“

Hipolit je opazil, da trpi njegov gospod — kot takega ga je še vedno smatral — silno žalost in bolest in miroval ni poprej, da mu je mladenič razodel vzrok.

Hipolit se je ravno tako kot Faustin naslajal o blaženi misli, da njegova zapovedovalka postane kristjanka ali pa je že postala. Od prvega dneva sem, ko mu je diakon Fabian sporočil, da se nagiblje ona k Jezusovemu nauku, je vsak dan vse svoje trpljenje daroval Bogu kot žrtev za njeno spreobrnjenje; kako ga je bolelo, ko je slišal, kako globoko je padla! Toda njegova ljubezen je bila čista in sveta in zato je kmalu našel nov žarek upanja.

„Ne“, pravi, „nisem zastoj trpel za rešitev njegove duše. Časna nesreča, ki jo je zadela, je delo božje milosti, in kakor so nebesa tako čudežno pripeljala k nam senatorja, tako tudi lahko upamo, blagi Faustin, da hoče Bog na enak način rešiti očeta in njegovo hčerko.“

„Jaz sem“, odgovori Faustin, „tudi takšnih misli, in sem si že mnogokrat predstavljal sliko preroka Jone, ki se baje pogostoma vidi na naših pokopališčih v Rimu. Na morju je nastala nevihta; in da bi se pomirila, so mornarji vrgli Jono v morje. Ali ni poslal te nevihte tudi Bog, da bi preroka, dasiravno se je upiral, pripeljal tja, kamor ga je poklical?“

„Da, da“, zakliče Hipolit, „sovrašтво cesarjevo je podobno oni morski ribi, ki je Jono požrla; in kakor se je rešil prerok, tako bo tudi prišel dan, ko se bosta Florentin in njegova hči rešila iz svoje nesreče ter našla pod križem mir in zadovoljnost.“

„Bil bi najlepši in najsrečnejši dan mojega življenja“, pravi Faustin, „oni dan, ko bi videl oba, oblečena v beli obleki novokrščencev, stopiti pred oltar, da prvokrat prejmeta sveto obhajilo.“

Florentin je pričakoval, da bosta Faustin in Hipolit svoje ravnanje napram njemu izpremenila in ga prepustila njegovi usodi. Toda nasprotno; oba sta mu na enak način kakor doslej stregla in mu delo olajševala, da, še celo bolj sta skrbela za njega, in posebno Hipolit mu je izkazoval ljubezen, ki je bila senatorju neresljiva uganjka.

(Dalje prihodnjic.)

Denarja ima samo toliko, da si more kupiti najpotrebnejše. Govori hrvaško in nekoliko nemško.

13 sinov. Nek mal posestnik na Sedmograškem je dobil 13. sina. Poprosil je cesarja za botra. Cesar prošnjo sicer ni ugodil, pač pa je poslal očetu pismo in 100 K kot darilo za novorojenca.

Primere iz živalstva v našem govoru. Vsi narodi na svetu se v svojem govoru radi poslužujejo primer iz živalstva. Ze sveto pismo uči, da treba biti zvit kakor kača in krotak kakor golobje. V slabih časih tožimo, da je življenje pasje slabo, kadar se nam pa kaj važnega posreči, pravimo, da smo na konju in marsikdo se potem postavlja kakor petelin na gnoju. Marsikak star osel ni boljši od mladiča, ki mu raste še le prvi mah. Kdor pride zvečer z opico domov, ima drug dan mačka in se zvija kakor črv, dasi je drugače močan kakor medved. Junaki so pogumni kakor levi, bojazljivci pa pred lastno senco beži kakor zajec, dasi je drugače počasen kakor polž. Ni posebna umetnost, iz muhe napraviti konja. Zagovednih ljudi je povsod najti. Marsikdo spi kakor medved, med tem ko drugi dela kakor konj in je marljiv kakor čebela. V jezi postane človek ručič kakor kuhan rak, če nima ravno polževe krvi. Lisjak je navadno po mačje priliznjen. Marsikdo je reven kakor cerkvena miš, pa se vendar napihuje kakor žaba. Gorje mu, kogar črv v duši gloje! Pasja ponižnost je dostikrat v zvezi s kačjo strupenostjo. Krade kakor sraka in se počuti v zaporu kakor riba v vodi. Poje kakor slavček, drugače je pa neumna goska; brenči za ženini, kakor sili muha v vrelo kašo. Orlovski nos je mnogim všeč, oslovski ušesa pa niso nikomur v čast. Kdor mačko v vreči kupi, stoji potem dostikrat razočaran in zmešan kakor bik pred novimi vrati. Kdor je zdrav in lačen, je kakor volk, kakšna razvajena gospica pa samo pokuša kakor ptiček. Kdor ne brzda svojega jezika, mora dostikrat osramočen utihniti in se umakniti kakor polit kužek.